

NORGES HØYESTERETT

Den 29. november 2007 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2007-02002-A, (sak nr. 2007/1484), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet

(Sjefen for Spesialenheten for politisaker
Jan Egil Presthus)

mot

A

(advokat Berit Reiss-Andersen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Flock**: Saken gjelder spørsmål om en frifinnende dom i straffesak skal oppheves som følge av saksbehandlingsfeil – mangelfulle domsgrunner.
- (2) A, født 00.00.1974, ble ved tiltalebeslutning utferdiget av Spesialenheten for politisaker den 10. mai 2007 satt under tiltale ved Skien og Porsgrunn tingrett for overtredelse av straffeloven § 120 første straffalternativ, for ”som offentlig tjenestemann å ha anført usannhet i tjenestelige erklæringer, avgitt for å tjene som bevis”. Som grunnlag ble angitt:

”Onsdag 3. november 2004 ca. kl. 23:50, på X lensmannskontor, i avhørsrapport av B, anførte han usant at B hadde testet negativt på alle stoffer ved hurtigtesten ”MultiDrugScree test” tidligere samme kveld, noe han forsto var av betydning for behandlingen av straffesak mot B og derfor ville tjene som bevis.”
- (3) A ble samtidig satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 325 første ledd nr. 1, for å ha utvist grov uforstand i tjenesten.
- (4) I tingrettens dom av 25. juni 2007 ble han frifunnet for begge tiltaleposter. For den post som gjaldt overtredelse av straffeloven § 120 første straffalternativ, skjedde frifinnelsen mot rettsformannens stemme. Flertallet begrunnet frifinnelsen med at tiltalte ikke hadde handlet med forsett.
- (5) Påtalemyndigheten anket tingrettens dom til Agder lagmannsrett. For tiltaleposten vedrørende straffeloven § 120 første straffalternativ gjaldt anken bevisbedømmelsen

under skyldspørsmålet. Lagmannsretten avsa 20. september 2007 dom med slik domsslutning:

”A, født 00.00.1974, frifinnes.”

- (6) For tiltaleposten vedrørende straffeloven § 120 første straffalternativ ble dommen avsagt under dissens. Rettens tre fagdommere og en av meddommerne fant – i motsetning til rettens bestemmende mindretall – at tiltalte var skyldig etter tiltalen.
- (7) Påtalemyndigheten har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder bare frifinnelsen for overtredelse av straffeloven § 120. Under prosedyren for Høyesterett er anken begrenset til å gjelde lagmannsrettens saksbehandling, idet det gjøres gjeldende at dommen må oppheves som følge av mangelfulle domsgrunner.
- (8) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*
- (9) Lagmannsretten gir i sin dom en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for det forhold som ble beskrevet i tiltalebeslutningen. Fra denne redegjørelsen nevner jeg:
- (10) I forbindelse med mistanke om bruk og besittelse av hasj, gjennomførte politiet en aksjon mot diverse personer som oppholdt seg i en hytte. Dette hadde skjedd ut fra forutgående informasjon og varsel fra informanten B, som også befant seg på stedet. Alle ble innbrakt til lensmannskontoret og avhørt der.
- (11) Forut for aksjonen var det besluttet at det ikke skulle tas urinprøve av informanten, da det kunne oppstå et problem dersom prøven skulle vise seg å være positiv. På oppfordring fra en kollega aksepterte tiltalte senere at det likevel ble tatt en slik prøve, blant annet fordi det ellers kunne se ut som om informanten fikk en særbehandling. Tiltalte oppfattet testen av prøven som positiv, men valgte å meddele til informanten at den var negativ. Denne opplysningen tok han også inn i avhørsrapporten, hvor det heter at ”resultatet var negativt på alle stoffer”. Lagmannsretten uttaler at tiltalte hadde forklart at han ”forholdt seg slik fordi han mente det var urimelig at B som hadde til hensikt å slutte med narkotika og var villig til å samarbeide med politiet, skulle bli straffeforfulgt som et resultat av den aksjonen B fremskaffet det nødvendige grunnlag for å gjennomføre”. Tiltalte følte samme kveld at han hadde håndtert saken uriktig, og tok neste dag opp forholdet med lensmannen.
- (12) Som begrunnelse for frifinnelsen uttaler det bestemmende mindretall i lagmannsretten:

”Lensmannskontoret hadde ikke forberedt denne aksjonen på en tilfredsstillende måte. Det er ikke tiltaltes ansvar. Han kom i en vanskelig situasjon da prøven viste positivt resultat og forholdt seg slik han gjorde fordi han ut fra tjenestelige hensyn mente det var best og i tråd med det som var utgangspunktet, at det ikke skulle reageres med straff overfor B på grunn av aksjonen. Det var også svært usikkert hvordan B ville forholde seg dersom han ble gjort kjent med at prøven var positiv og at det ville bli rapportert. En mulig underliggende frykt for den reaksjon dette kunne frembringe er en nærliggende og forståelig grunn til at tiltalte handlet som han gjorde.”
- (13) Det følger av straffeprosessloven § 40 fjerde ledd at domsgrunnene ved frifinnelse skal ”angi de vilkår for straffeskyld som antas å mangle, eller de omstendigheter som utelukker straff ...”.

- (14) Forsvareren har for Høyesterett gjort gjeldende at frifinnelsen er begrunnet i at tiltalte ikke ble funnet å ha utvist nødvendig forsett. Det var ikke meningen at aksjonen skulle lede til noen reaksjon overfor informanten, og avhørsrapporten med den uriktige opplysningen om testresultatet skulle dermed ikke brukes som bevis.
- (15) Slik jeg leser begrunnelsen fra det bestemmende mindretallet i lagmannsretten, er det ikke mulig å se på hvilket grunnlag tiltalte er frifunnet. Og uansett om begrunnelsen har vært knyttet til manglende forsett eller til nødrett, er den helt utilstrekkelig til at rettsanvendelsen kan prøves.
- (16) Etter dette må lagmannsrettens dom oppheves, jf. straffeprosessloven § 343 annet ledd nr. 8.
- (17) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom med hovedforhandling oppheves.

- (18) Dommer **Stabel:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Kst. dommer **Sverdrup:** Likeså.
- (20) Dommer **Tønder:** Likeså.
- (21) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom med hovedforhandling oppheves.

Riktig utskrift bekreftes:

Skien og Porsgrunn tingretts dom 25.06.2007 i sak 07-075298MED-PBYR med domsslutning:

A, født 00.00.1974, frifinnes.

Agder lagmannsretts dom og kjennelse 20.09.2007 i sak 07-103908AST-ALAG med slutning:

Domsslutning:

A, født 00.00.1974, frifinnes.

Slutning i kjennelse:

Anken forkastes.